Osasun Eskualde Oinarrizkoa

Zarrakaztelu

Observatorio de Salud Comunitaria de Navarra
Nafarroako Osasun Komunitarioaren Behatokia

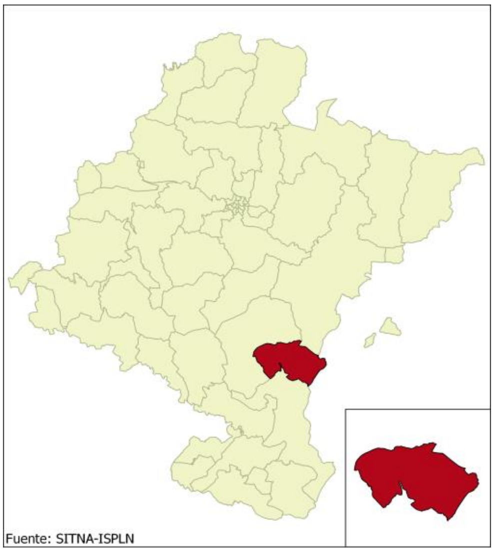

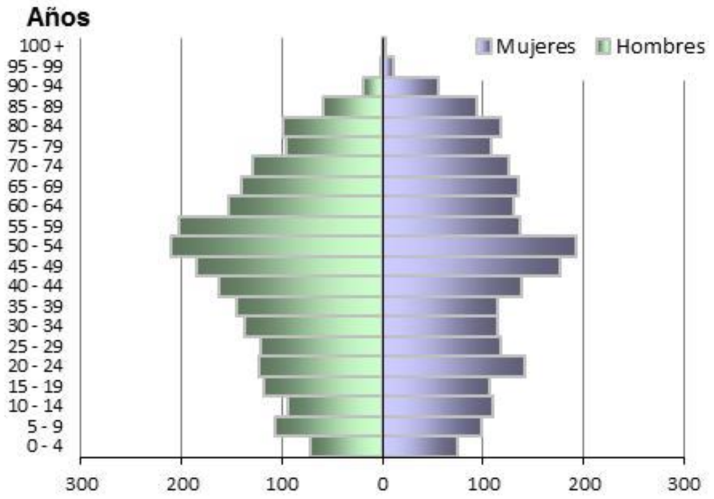

1. Argibide orokorrak

Biztanleria (2017):	4.680
Zabalera:	191,36 km^2
Nafarroa2000 zer eskualdetakoa:	Erriberagoiena (ikus mapa)
Udalerriak:	Carcastillo, Mélida, Murillo el Fruto, Santacara

2. Komunitatea eta osasuna

Zarrakazteluko eskualde oinarrizkoan, biztanleriaren piramideak erraboil itxura du; 40etik 60 urte bitarteko biztanleak dira nagusi, eta mehargune beti berdin samarra agertzen du 40 urtetik oinarriraino. Zarrakazteluko eskualde oinarrizkoak txikienetakoa du jaiotza tasa txikiena (‰6,1), eta handienetakoak, berriz, zahartzarako mendekotasun indizea (%40,7) eta muturreko pobreziaren arrisku tasa (%11,7).

Zarrakazteluko eskualde oinarrizkoa emaitza hoberenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean dago, urteko kontrol erregistratua duten hipertentsiodunen portzentajeari dagokionez (%83,4). Kontrara, emaitza okerrenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean dago haurren obesitatearen prebalentziari dagokionez (%8,0), diabetesa diagnostikatua duten pertsonen prebalentziari dagokionez (%8,7), emakumezkoen antsiolitiko eta antidepresiboen kontsumoari dagokionez (%19,8) eta emakumezko jaioberrien bizi itxaropenari dagokionez (%85,0).

Nafarroa2000 zonifikazioan Zarrakazteluko eskualde oinarrizkoa Erriberagoieneko eskualdean dagoenez, aurrekoez gain, ondoko orrialdeko irudian agertzen dira Erriberagoienari dagozkion adierazleak, bizimoduei, enpleguari eta ikasketa mailari buruzko inkestetatik atereak. Erribera Goieneko eskualdean emaitza hoberenak agertzen dira gazteen alkohol kontsumo intentsiboari dagokionez (%28,2). Kontrara, eskualde honek emaitza okerrenak agertzen ditu tabakoaren eguneroko kontsumoari dagokionez 14 urtetik goitikoen artean (%25,0), bereziki gazteen artean (%28,4), baita gazteen sedentarismoari dagokionez ere (%27,5).

3. Osasunerako baliabideak

Komunitatean osasunerako aktiboak daude, hay da, Osasuna eta ongizatea mantentzeko eta sortzeko pertsonek, komunitateek eta herriek duten gaitasuna indartzen ahal duten baliabideak (salutogenesia).

-> Ikus eskualdeko aktiboen mapa

Observatorio de Salud Comunitaria de Navarra
Nafarroako Osasun Komunitarioaren Behatokia

4. Adierzleen laburpena

Ondoko irudian agertzen dira, adierzle sorta baterako, eskualdeko balioak (puntu gorria) Nafarroako batez bestekoaren aldean (barra bertikala) eta Nafarroako eskualde oinarrizkoen multzoaren aldera. ADierazleen deskribapen zehatzagorik nahi izanes gero ikus daitezke haien banakako fitxak, behatoiaren webgunean.

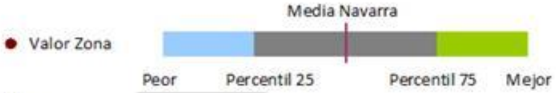

Grupo	Indicador	Periodo	Nº casos Zona	Valor Zona	Media Navarra	Peor	Mejor
Faktore soziodemografikoak	1. Jaiotza tasa	2015	29	6,1	9,4	3,7	27,0
	2. 14-19 urteko ama duten jaioberriak	2011-2015	< 5	5,0	5,4	16,7	0,0
	3. Gehienez ere lehen mailako ikasketak dituzten gazteak #	2011	269	8,3	9,2	15,7	6,7
	4. Langabezia tasa #	2016	-	12,4	12,5	14,5	7,9
	5. Muturreko pobreziaren arriskuaren tasa	2015	-	11,7	8,8	16,6	4,7
	6. Zahartzaroko mendekotasun indizea	2016	1.202	40,7	29,5	63,9	2,7
	7. Bakarrik bizi diren > 80 urteko emakumezkoen etxeak	2016	-	36,5	39,0	49,1	15,8
	8. Bakarrik bizi diren > 80 urteko gizonezkoen etxeak	2016	-	18,6	19,1	35,1	10,3
Bizimoduak	9. Partez edo guztiz amagandik edoskitzen duten 6 hilabeteko	2015	7	57,1	61,2	44,4	80,0
	10. Sedentarismoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	33	27,5	20,2	27,5	16,0
	11. Alkoholaren kontsumo intentsiboa gazteetan (14-29 urte) #	2013	41	28,2 *	37,8	45,1	28,2
	12. Tabakoaren kontsumoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	41	28,4	22,6	28,4	19,6
	13. Tabakoaren eguneroko kontsumoa #	2012	50	25,0	20,5	25,0	19,2
	14. Antsiolitikoen eta antidepresiboen kontsumoa emakumezkoetan	2016	521	19,8 *	17,7	21,9	11,7
	15. Antsiolitikoen eta antidepresiboen kontsumoa gizonezkoetan	2016	214	8,7	8,6	12,5	7,3
Gaixotze-tasa	16. Haurren obesitatearen prebalentzia (0-5 urte)	2015	17	8 *	4,3	8,7	2,0
	17. Diabetesa diagnostikaturiko pertsonen prebalentzia	2017	377	8,7 *	7,1	9,0	4,6
Osasun Sistema	18. HbA1c-ren neurketa duten diabetikoak	2016	255	65,6	67,8	47,4	94,2
	19. TA-ren neurketa duten hipertentsoak	2016	799	83,4 *	65,4	49,9	90,7
Heriotza-tasa	20. Emakumezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	85,0	86,2	83,6	87,6
	21. Gizonezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	78,5	80,1	78,0	84,1

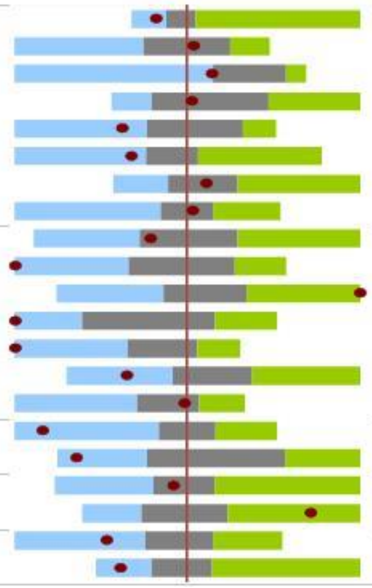

Adierazleen iturria: 1-2: Bizt. Mugimendu Nat.; 3: Zentsua; 4: Bizt. Aktiboaren Ink.; 5: Errenta Estat.; 6-8: Errolda; 10-12: Naf. Gazteen Ink.; 13: Bizi-Baldintzen Ink.; 14-15: Botika Prest.; 9, 16-19: Oin.Osasun Lag.; 20-21: Naf. Osasun Pub. eta Lan Osas. Inst.

Nafarroako Erriberagoieneko adierazleak, Nafarroa 2000 zonifikazioaren arabera (NEI). Irudian adierazten diren balioen kopurua: 7 balio, 3, 4 eta 13. adierazleetan; 6 balio, 10-12. adierazleetan.

***** Nabarmen desberdinak ($p < 0,05$) Nafarroako emaitzatik (bizimoduen, gaixotze-tasaren, osasun sistemaren eta heriotza-tasaren adierazleetarako egindako kontrastea). **1.** Jaiotze-tasa gordina (‰); **2.** Urteko ugalkortasun-tasa berariazkoa (‰) 14-19 urteko ametan; **3.** 2. graduko ikasketak burutu ez dituzten 20-24 urteko gazteen %; **4.** Langabetuen % biztanleria aktiboaren aldean, 4 hiruihilekoko batez bestekoa; **5.** Etxeko guztien errentaren baturak pobreziaren atalasetik behera egiten duenean, halako etxeetan bizi diren pertsonen % (kontsumo unitate bakoitzeko urteko diru-sarreren medianaren %30, pertsonen banaketa hartuta. Pobreziaren atalasea, 2015ean: 5150 €); **6.** ≥ 65 urteko pertsonen %, 15-64 urteko pertsona guztien aldera; **7 eta 8.** Bakarrik bizi diren ≥ 80 urteko pertsonen %, adin horretan familiaren etxebizitzetan bizi diren guztien aldean; **9.** 170-190 egunetara partez edo osotara amagandik edoskitzen duten bularreko haurren %; **10.** Ohiko jardueran nahiz aisialdian jarduera fisiko urria edo batere egiten ez duten 14 – 29 urteko gazteen %; **11.** Azken 30 egunean kontsumo trinkoa edo betekada (*binge drinking*) egin duten 14-29 urteko gazteen % (4 EUE edo gehiago emakumeen artean, eta 5 EUE edo gehiago gizonezkoen artean, bi orduz); **12.** Egunero tabakoa kontsumitzen duten 14-29 urteko gazteen %; **13.** Egunero tabakoa kontsumitzen duten ≥ 15 urteko pertsonen %; **14 eta 15.** Azken urtean ,talde hauetarikoren bateko 3 ontzi gutxienez kontsumitu dituzten pertsonen tasa doitua: N50B antsiolitikoak, N05C hipnotikoak eta lasaigarriak eta/edo N06A antidepresiboak (T. gordina: emakumezkoak 24,3 eta gizonezkoak 9,4); **16.** Obesitatearen prebalentzia doitua 0 - 5 urteko biztanlerian, OMEak haurren hazkunderako dituen patroien arabera definiturik (z-score >= +2); **17.** 2 motako diabetesa duten ≥ 20 urteko pertsonen prebalentzia doitua (T. gordina: 10,2); **18.** 2 motako diabetesa izanik, azken urtean hemoglobina glikosilatuaren neurketa (HbA1c) izan duen biztanleriaren %; **19.** Azken urtean hipertentsioa diagnostikatu eta tentsio arteriala neurtu zaion biztanleriaren %; **20 eta 21.** Pertsona bat egungo heriotzatasen arabera ustez biziko den batez besteko urte kopurua.